

مدیریت پایدار منابع آب کشاورزی در ایران و نگاهی به تجارب سایر کشورها

اسما عیدی ورجوی^۱، فاطمه کاظمیه^۲، شاپور ظریفیان^۳

۱- دانشجوی دکتری توسعه کشاورزی، گروه ترویج و توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تبریز (a.eidi2155@gmail.com)

۲- استادیار، گروه ترویج و توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

۳- دانشیار، گروه ترویج و توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

چکیده

آب یکی از منابع طبیعی مهم در جهان می‌باشد که دارای نقش محوری و غیرقابل انکاری در بخش‌های مختلف اقتصادی از جمله کشاورزی است. بخش کشاورزی اصلی‌ترین و مهم‌ترین منبع تأمین مواد غذایی دنیا به شمار می‌رود؛ از این رو نقش به‌سزایی در تأمین امنیت غذایی، اجتماعی و حتی سیاسی کشورهای جهان دارد. بنابراین، مدیریت پایدار آب به ویژه در بخش کشاورزی از الزاماتی است که باید مورد توجه برنامه‌ریزان کشور قرار گیرد. در این تحقیق با استفاده از مطالعات اسنادی به روش توصیفی-تحلیلی به بررسی وضعیت مدیریت پایدار منابع آب در بخش کشاورزی و تجارب کشورهای مختلف در این خصوص پرداخته شده است. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که مشکل کمبود آب در بخش کشاورزی ایران فقط مربوط به تغییرات اقلیمی نیست بلکه به مقدار قابل توجهی متوجه سوء مدیریت و یا مدیریت نامطلوب در زمینه‌های مختلف در دو طرف عرضه و تقاضای آب و آبیاری است به طوری که از حجم آب مصرفی استفاده شده در بخش کشاورزی حدود ۴۰ درصد آن به سبب سوء مدیریت و استفاده از روش‌های نامناسب تلف می‌شود. آنچه امروزه کشور به آن نیازمند است مدیریت صحیح عرضه، تقاضا و مصرف آب می‌باشد لذا توجه به مدیریت صحیح منابع آب و افزایش کارایی مصرف آب در جامعه به‌طور عام و در بخش کشاورزی که دارای بالاترین میزان مصرف آب در جهان است و نیز ارتباط مستقیم این بخش با آب و طبیعت که به شدت از تنش‌های آبی تأثیر می‌پذیرد به‌طور خاص، امری ضروری است.

واژه‌های کلیدی: تقاضا، حفاظت منابع آب، عرضه، مدیریت پایدار